

חלק א' – הבנה והבעה (60 נק')

כך נראה גן ילדים המקדם שוויון מגדרי

מתוך: שפילמן, מ' (04.09.2019). אתר: ynet

- 1 בשנים האחרונות קיימת בארץ יותר ויותר פתיחות לנושא של מודעות לפערים מגדריים, עם הבנה שהפערים הללו מוטמעים בתוכנו מילדות, ולכן עיקר המאמץ המתבקש הוא בחינוך, ובמיוחד לגיל הרך. סטריאוטיפים מגדריים ראשוניים מתפתחים כבר בגילאי שנתיים-שלוש. בתחילה ילדים לומדים לזהות את עצמם ואת הזולת כבנים או בנות, ובהמשך הם מבינים שמין הוא מאפיין יציב. בגילאי 4-5 ילדים כבר מחזיקים באמונות סטריאוטיפיות.
- 10 מחקרים מראים קשר בין הצעצועים שבהם משחקים ילדים כבר מגיל צעיר, לבין הבחירות שהם יעשו בבגרות. העולם הצרכני מקיף אותנו ומגביר את ההפרדה בין המינים. רוב חנויות הצעצועים מפרידות בין צעצועים "של בנים" לצעצועים "של בנות": כלי תחבורה, כלי עבודה, כלי נשק, גיבורי על וכו' לבנים, ובובות, עגלה, מטבח, יצירה, חד קרן ונסיכות לבנות.
- 15 בחירת צעצועים על ידי ילדים היא אחת הדרכים בהן החברה מחנכת אותנו לענות לציפיות החברתיות וללמד אותנו את תפקידי המגדר שלנו. ילדים וילדות לומדים איך מצפים מהם להתנהג ואיזו התנהגות נחשבת רצויה ולגיטימית בחברה (הבנות "מתבקשות" להיות רכות, אימהיות ורגישות והבנים "לוחמים" שחייבים להראות חוזק ואומץ לב).
- 20 חריגה מההתנהגות המצופה תוביל במקרים רבים לבעיות חברתיות. כתוצאה, העוול שנעשה לילדות וילדים הוא עצום ויש לנסות לשלכות על עיצוב אישיותם, על התפתחותם הרגשית ועל הבחירות שיעשו בחייהם, למשל בחירה אקדמית או מקצועית.
- 25 כיום כבר ברור וידוע שהבחירה במה לשחק בגילאים הצעירים היא הרבה יותר מ"סתם" בחירה. זוהי אחת מאבני דרך בהסללה שעוברים ילדים וילדות לתפקידים בחברה. חשוב להבין: שוויון מגדרי לא מנסה לעודד ילדים וילדות לבחור צד, אלא לאפשר להם להתנסות ולבחור מתוך רשימה ארוכה ולא ממספר אפשרויות מצומצם ותלוי מגדר.

אנשי חינוך בארץ ובעולם רוכשים יותר ויותר ידע כיצד לקדם שוויון מגדרי בתחומי הגן. כדי לעשות זאת היטב, למעשה עלינו להתבונן על כל תחום בחיי היום יום ולנסות לצקת לתוכו מאפיינים שאינם לוקחים בחשבון חלוקה מגדרית. בהתחלה זה נראה מלאכותי ומתאמץ, אך זו בדיוק הוכחה לכמה שאנו שבוים בדיכוי המגדרי. 30

המטרה בגן שמקדם שוויון מגדרי היא לאפשר לילדים מצע התפתחות שבו יש מקום להתבונן בתפיסות המגדריות, לבטא מחשבות, רגשות ובחירות, ובהמשך גם לפתח חשיבה ביקורתית על אי השוויון.

כל עוד אנחנו ממשיכים עם חלוקה מוחלטת בין זהות נשית או גברית סטריאוטיפית, אנחנו לא נותנים מקום לריבוי אפשרויות של נשיות וגבריות כפי שקיימים במציאות. חינוך להכרה בריבוי זהויות ואפשרויות יכול לאפשר ביטוי אישי לכל ילד וילדה, קבלת האחר וחינוך לעבר שוויון זכויות. בכך יכול להפוך הגן לראשיתו של כוח מניע לשינוי אישי וחברתי. 35

בגן מגדרי ילדים וילדות יוכלו לגשת למרכזי פעילות שאין להם קשר למין, עם צעצועים ומשחקים "נשיים" ו"גבריים" פזורים ברחבי הגן, ומאפשרים זרימה טבעית בין המשחקים, ללא הדיכוי המגדרי שאנו רואים לעיתים קרובות – אזור הבנים מול אזור הבנות. 40

המשך בעמוד הבא

שאלות:

1. מהי מטרת המאמר? (10 נק')
 - (א) להציע מגוון משחקים א-מגדריים לבנים ולבנות.
 - (ב) להפריך דעות שונות בנוגע למגדריות בקרב ילדים וילדות.
 - (ג) להסביר את השפעות הצעצועים ה"גבריים" על נשים.
 - (ד) לספר על גנים שבהם יש התייחסות לנושא המגדר בקרב ילדים וילדות.
2. "חריגה מההתנהגות המצופה תוביל במקרים רבים לבעיות חברתיות" (שורה 17).
מהי "ההתנהגות המצופה" מבנות? הסבירו במילותיכם. (12 נק')

3. המילה "לו" (שורה 18) מתייחסת ל: _____ . (8 נק')

4. מדוע קיימת חשיבות לחינוך לשוויון מגדרי כבר בגיל צעיר? (10 נק')

המשך בעמוד הבא

חלק ב' – תחביר (40 נק')

6. קראו את המשפט הבא, וענו על השאלות: ($12=3 \times 4$ נק' סה"כ)

סטריאוטיפים מגדריים ראשוניים מתפתחים כבר בגילאי שנתיים-שלוש.

- (א) ציינו מהו הנושא במשפט: _____
- (ב) ציינו מהו הנושא במשפט: _____
- (ג) ציינו את סוג המשפט (פשוט / מחובר / מורכב): _____
- (ד) ציינו את התפקיד התחבירי של המילה "ראשוניים": _____

7. קראו את המשפט הבא, וענו על השאלות: ($10=5 \times 2$ נק' סה"כ)

בקבוצת הפייסבוק "ספרות שווה" תמצאו רשימות מלאות של ספרות מומלצת לכל גיל.

- (א) ציינו את התפקיד התחבירי של הצירוף "ספרות שווה":

- (ב) ציינו את התפקיד הרטורי של הצירוף "ספרות שווה":

8. קראו את המשפט הבא, וענו על השאלות: ($18=6 \times 3$ נק' סה"כ)

מודעות מגדרית בחינוך, לעומת זאת, חוסמת את המסרים המוטעים ומחזקת את החיוביים.

- (א) הקיפו את המילה המבטאת את הקשר הלוגי.

- (ב) ציינו את סוג הקשר הלוגי במשפט: _____
- (ג) ציינו את התפקיד התחבירי של המילה "המסרים": _____

בהצלחה!